

Plan for kontrollarbeidet 2024 - 2028

Kontrollutvalget i Lillestrøm kommune

Vedtatt i kontrollutvalget 04.09.2024, sak 38/24.

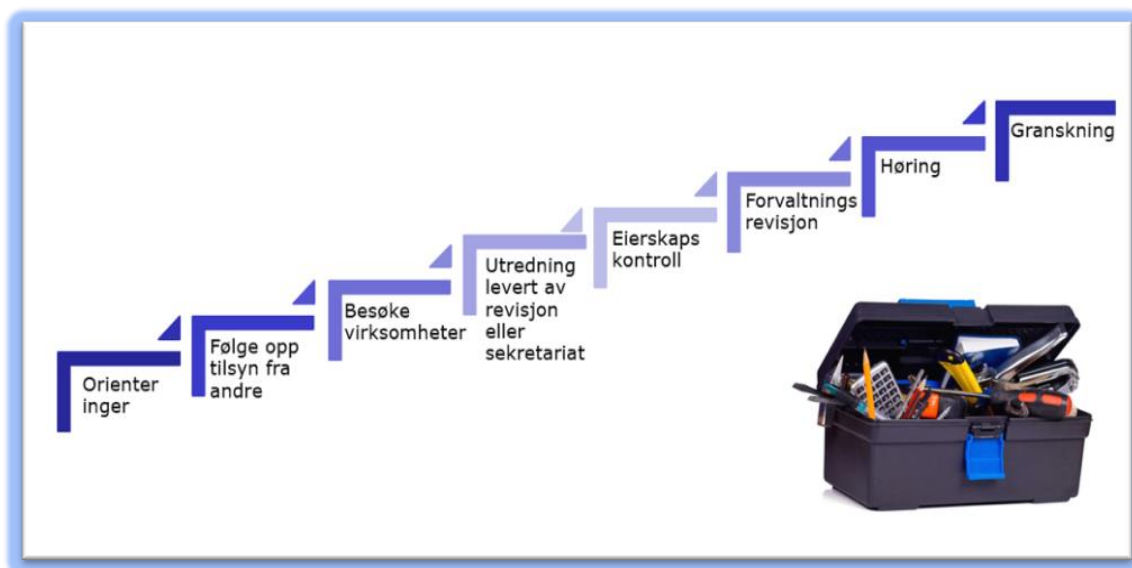

INNHALDSFORTEGNELSE

Innledning	2
Plan for forvaltningsrevisjon 2024 - 2028	2
Gjennomføring av forvaltningsrevisjon	3
Forvaltningsrevisjonsprosjekt 2024 - 2028	4
Økonomi/budsjett	10
Rapportering	10
Rullering av planen	10
Plan for eierskapskontroll 2024 - 2028	10
Innledning	10
Aktuelle temaer	11
Rullering av planen	11

Innledning

Kontrollutvalgets oppgave er å bidra til forbedringsarbeidet i kommunen og fremme læring. I dette arbeidet har kontrollutvalget en rekke virkemidler til disposisjon. De ulike metodene kan illustreres ved figuren nedenfor. Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er tiltak som kontrollutvalget er pålagt å ta i bruk.

Utvalget skal utarbeide en plan for arbeidet med forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, som skal vedtas av kommunestyret i løpet av 2024. Planen er basert på vurderinger av hvor risikoen for feil og mangler er størst, og hvor vesentlig dette kan sies å være.

Arbeidet med planen har vært en prosess som har pågått i 2024. I dette arbeidet har kontrollutvalget støttet seg på innspill fra flere kilder. Romerike Revisjon har utarbeidet risiko- og vesentlighetsvurderingen, hvor risikoen for feil og mangler i den kommunale tjenesteproduksjonen og i selskaper der kommunen har eierinteresser, har blitt vurdert. Ordføreren, kommunedirektøren og hovedtillitsvalgte har gitt sine innspill og vurderinger til utvalget angående aktuelle risikoområder. Kontrollutvalget har drøftet risikoområdene og prioritert dem.

Det er kommunestyret som skal vedta planen.

Plan for forvaltningsrevisjon 2024 - 2028

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Formålet med en forvaltningsrevisjon kan være å:

- bidra til økt effektivitet og måloppnåelse i kommunen
- sikre at kommunen driver i samsvar med gjeldende regelverk
- bidra til læring og forbedring av kommunens virksomhet

Forvaltningsrevisjon utføres av revisjonen for å sikre en objektiv og upartisk gjennomgang.

Enkelt sagt ønsker vi gjennom en forvaltningsrevisjon å få svar på to kjernespmåål:

- Gjør kommunen de riktige tingene?
- Gjør kommunen tingene riktig?

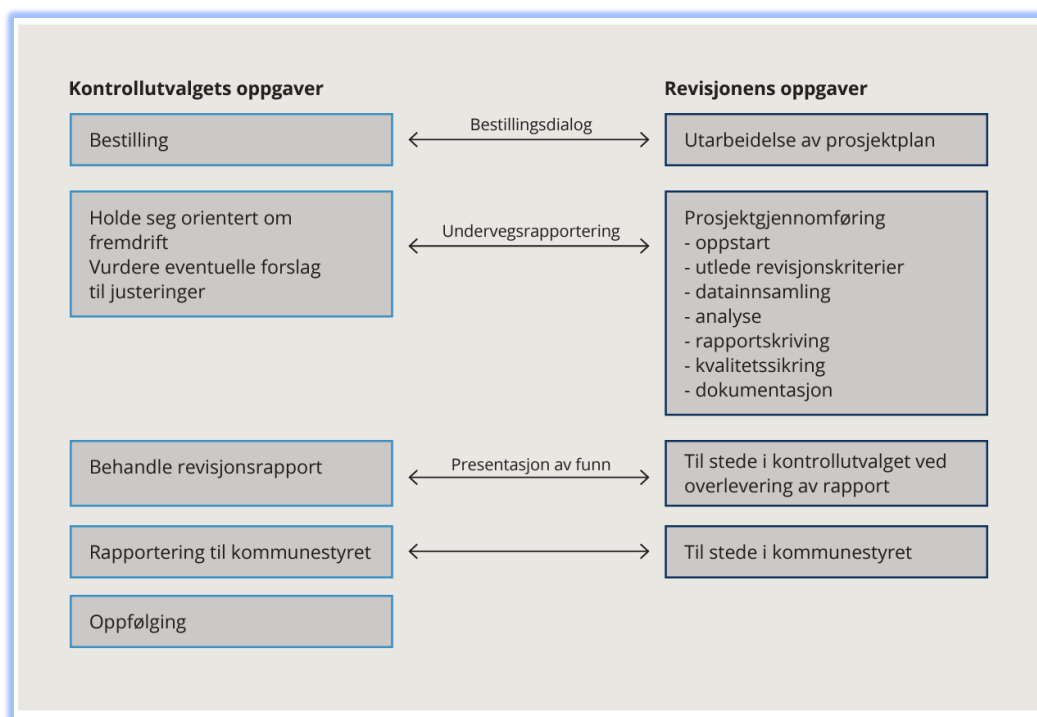
Forvaltningsrevisjoner kan gjennomføres innenfor alle kommunale tjenesteområder, for eksempel innenfor opplæring, helse og sosial, eller byggesak.

Gjennomføring av forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon fra revisor. Det er viktig at kontrollutvalget forsikrer seg om at de problemstillingene som revisor legger frem i prosjektplanen, gir svar på det kontrollutvalget ønsker å undersøke. Utvalget må ta stilling til fremdriftsplan og budsjett.

I et forvaltningsrevisjonsprosjekt kan man gjerne kombinere ulike typer problemstillinger, slik at svarene gir et helhetlig bilde av det problemfeltet som blir undersøkt. Det kan for eksempel være interessant å undersøke både om et avvik forekommer, hva som er årsakene til dette, og hvilke konsekvenser og eventuelle virkninger avvikene har.

Figuren gir en oversikt over kontrollutvalgets og revisjonens oppgaver ved gjennomføringen av en forvaltningsrevisjon.

Forvaltningsrevisjonsprosjekt 2024 - 2028

Basert på vurderinger av hvor risikoen for feil og mangler er størst, er forvaltningsrevisjonsprosjektene presentert nedenfor. Prosjektene er satt opp etter høy, middels og lav risiko. Hvor mange prosjekter som vil bli gjennomført i perioden, avhenger av kontrollutvalgets budsjett og prosjektenes omfang.

Under hvert område er det foreslått relevante temaer i samsvar med funnene i risiko- og vesentlighetsvurderingen, samt andre innspill og vurderinger. Endelig utforming av problemstillinger og omfang vil bli gjort i forbindelse med den enkelte bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Område	Tema	Risiko
Samfunnsansvar, bærekraft og miljø <i>Bærekraft, klimaarbeid og naturmangfold</i>	<p>Revisjonens vurdering: Kommunen fremstår som ambisiøs når det gjelder FNs bærekraftsmål. Det kan likevel være risiko for at målene ikke i tilstrekkelig grad legges til grunn på de enkelte sektorer og tjenesteområder.</p> <p>Klima og miljø er gjort til et hovedsatsingsområde i planverket, med ambisiøse mål for utslippsreduksjoner. Et godt og målrettet klimaarbeid krever god overordnet styring og oppfølging, og klart definert ansvar for gjennomføring av tiltak på den enkelte sektor i kommunen. Det er risiko for at kommunen ikke har en tilstrekkelig koordinert og planmessig innsats for å nå sine klimamål. Utslippsbanen viser at det må iverksettes betydelige tiltak for at kommunen skal nå målene.</p> <p>Andre innspill og vurderinger: I forbindelse med klima og miljø er temaer som arealer og naturmangfold, overvann, massehåndtering og forurensning, klimagassutslipp, mobilitet, bærekraftig energiforsyning og ekstremvær trukket frem. Noen nye problemstillinger knyttet til styrtsnø, naturrestaurering og natur og helse har også blitt nevnt.</p> <p>Kontrollutvalget er kjent med at kommunen jobber med å utarbeide en klimaplan.</p>	Høy
Oppvekst og opplæring <i>Barnehage, ungdomsmiljø, lærernes arbeidsmiljø</i>	<p>Revisjonens vurdering: Det er generelt risiko knyttet til oppfølging og tilpasning til reformer og nytt lovverk, som barnevernsreformen og ny opplæringslov.</p> <p>Kommunebarometeret indikerer at det kan være en særskilt risiko i Lillestrøm kommune knyttet til</p>	Høy

	<p>barnehageområdet. Kommunen har også høye mobbetall i skolen.</p> <p>Det legges ellers til grunn at den generelle kommunerisikoen som er beskrevet i risiko- og vesentlighetsvurderingen med stor sannsynlighet gjør seg gjeldende også for Lillestrøm kommune, som f.eks. spesialundervisning/individuell tilrettelagt opplæring og bruk av digitale løsninger i undervisningen.</p>	
<p>Sosial og økonomisk ulikhet</p> <p><i>Boligsosialt arbeid og flykninger</i></p>	<p>Revisjonens vurderinger: Kommunen har en relativt høy andel langtidsmottakere av sosialhjelp sammenlignet med landsgjennomsnittet. I tillegg viser tidligere undersøkelser at flere kommuner ikke jobber tilstrekkelig målrettet. Revisjonen trekker derfor frem en risiko knyttet til kommunens arbeid for å sikre at økonomisk sosialhjelp er en midlertidig stønad. Revisjonen understreker at det har vært en betydelig økning både i antall husstander som mottar økonomisk sosialhjelp, og andelen som har økonomisk sosialhjelp som hovedinntektskilde fra 2022 til 2023. Revisjonen stiller spørsmål ved om det har vært en reell økning, eller om det kan være usikkerhet knyttet til at de rapporterte tallene er riktige.</p> <p>Revisjonen legger til grunn at Statsforvalteren i Oslo og Viken følger opp at kommunen lukker lovbruddene knyttet til ivaretagelse av barns behov når familien mottar økonomisk stønad.</p> <p>Videre stiller revisjonen spørsmål ved i hvilken grad kommunen har innrettet arbeidet for å etterleve de skjerpede kravene i den nye loven om boligsosialt arbeid. Kommunens resultater i statistikken fra kommunebarometeret, utfordringene beskrevet i boligplanen og den generelle kommunerisikoen øker risikoen på dette området.</p> <p>Det har vært en betydelig økning av antall flykninger de siste årene. Videre har kommunen rapportert om utfordringer med å sikre tilstrekkelig kapasitet i tjenestene til å ta imot alle flyktningene som kommunestyret har vedtatt at kommunen skal ta imot. Etter revisjonens vurdering er det derfor en risiko på dette området.</p>	<p>Høy</p>

<p>Økonomiforvaltning og internkontroll</p> <p><i>Økonomiforvaltning</i></p>	<p>Revisjonens vurderinger: Det er generell risiko knyttet til større omstillingsprosesser, f.eks. når det gjelder oppgave- og ansvarsfordeling og samhandling i ny organisasjonsstruktur. Overgang til nytt internkontrollsystem gir risiko knyttet til oppdatering og samling av relevante rutiner og bruk av systemet til risikovurderinger og avvikshåndtering.</p> <p>Stram økonomi krever god økonomistyring og gir risiko knyttet til kvalitet og forsvarlighet i lovpålagte tjenester, f.eks. innen oppvekst, opplæring og helse.</p> <p>Andre innspill og vurderinger: Et annet risikoområde som kan være aktuelt å undersøke er kommunens rutiner for føring og håndtering av reiseregninger og utlegg.</p>	<p>Middels</p>
<p>IT-sikkerhet og personvern</p> <p><i>Personopplysninger på avveie</i></p>	<p>Revisjonens vurderinger: Den generelle risikoen som er beskrevet i risiko- og vesentlighetsvurderingen utgjør med stor sannsynlighet også risiko i de fleste kommuner, f.eks. når det gjelder omfattende datainnbrudd. Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjoner av IT-sikkerhet i Lillestrøm kommune.</p> <p>Det er etter revisjonens vurdering generell og aktuell risiko knyttet til IT-sikkerhet i kommunen, særlig på tjenesteområder som behandler sensitive personopplysninger, som oppvekst og opplæring og helse og omsorg.</p>	<p>Middels</p>
<p>Helse og omsorg</p> <p><i>Kompetanse og ressurser</i></p>	<p>Revisjonens vurderinger: Analyser av den generelle kommunerisikoen, kommunens befolkningsprofil og rapporteringer fra kommunen gir inntrykk av det er en risiko knyttet til tilbudet av helse- og omsorgstjenester til både yngre og eldre befolkningsgrupper. Det å sikre nok bemanning som har rett og tilstrekkelig kompetanse er etter revisjonens vurdering en særskilt risiko på dette området. Kommunen har nylig gjennomført og bestilt forvaltningsrevisjoner blant begge disse befolkningsgruppene. Etter revisjonens vurdering gir dette grunn til å velge en annen innretning for å undersøke kommunens tjenestetilbud innen dette området. Revisjonen legger til grunn at Statsforvalteren i Oslo og Viken undersøker og følger</p>	<p>Middels</p>

	<p>opp kommunens arbeid for å fremme god psykisk helse hos barn og unge i 2024.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontrollutvalget har bestilt en forvaltningsrevisjon om eldreomsorg som skal leveres høsten 2024. Formålet med revisjonen er å undersøke kommunens tildeling av helse- og omsorgstjenester til eldre. • Kontrollutvalget har også bestilt en forvaltningsrevisjon om rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid for unge som leveres i slutten av 2024. Formålet med revisjonen er å undersøke i hvilken grad kommunen har rutiner og praksis som legger til rette for å forebygge kriminalitet og rus blant barn og unge. Undersøkelsen omfatter kommunens arbeid rettet mot elever i grunnskolen, men legger størst vekt på elever i ungdomsskolen. <p>Kontrollutvalget vil avvete disse undersøkelsene før eventuelt andre temaer innenfor området Helse og omsorg vurderes.</p>	
<p>Samfunnssikkerhet og kommunal beredskapsplikt</p> <p><i>Beredskap på tjenesteområder</i></p>	<p>Revisjonens vurderinger: Revisjonen har inntrykk av at Lillestrøm har mye av det grunnleggende på plass når det gjelder det overordnede arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Samtidig viste evalueringen av kommunens beredskap før Covid-19 at kommunen ikke var godt nok forberedt på å en pandemi. Samtidig vil Statsforvalterens planlagte tilsyn andre halvår 2024 undersøke kommunens arbeid med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap, samt følge opp at eventuelle lovbrudd lukkes. Etter revisjonens vurdering er det derfor størst risiko knyttet til arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap innen de enkelte tjenesteområdene, med unntak av helse.</p>	<p>Lav</p>
<p>Plan og teknisk</p> <p><i>Byggesak, vannforsyning, vannledningsnett, etterslep vedlikehold av</i></p>	<p>Revisjonens vurderinger: Det kan være risiko knyttet til gebyrfastsettelse og ivaretagelse av selvkostprinsippet.</p> <p>Risiko knyttet til kommunens byggesaksbehandling anses ivaretatt med undersøkelsene som er gjennomført på området.</p>	<p>Lav</p>

<p>vannledningsnett, gebyrer og selvkost</p>	<p>Andre innspill og vurderinger: Kontrollutvalget holder fortsatt byggesak som et aktuelt risikoområde. Et tema som fremheves her, er hvor viktig tilrettelegging og kommunikasjon mellom kommunen og utbyggere er fra et brukerperspektiv.</p> <ul style="list-style-type: none"> Når det gjelder saksbehandlingstid, fulgte kontrollutvalget i mai 2024 opp en tidligere undersøkelse om byggesaksbehandling. I forbindelse med denne undersøkelsen har kommunestyret bedt kommunedirektøren om å iverksette ytterligere tiltak for å sikre at kravene til saksbehandlingstid for forhåndskonferanser, treukerssaker og klagesaker overholdes. Kontrollutvalget vil følge opp dette våren 2025. <p>Vedlikehold av kommunale bygninger er også identifisert som et relevant område for videre undersøkelser. Vedlikehold av kommunale formålsbygg har stor økonomisk og samfunnsmessig betydning. Forsømt vedlikehold påvirker både formuesverdiene i eiendommene og kvaliteten på tjenestetilbudet negativt. Dette påvirker blant annet brukernes effektivitet, trivsel og helse.</p> <p>Vann og avløp er også et aktuelt risikoområde, hvor relevante temaer kan være vannkvalitet, gebyrer og selvkost.</p>	<p></p>
<p>Investeringsprosjekter og anskaffelser</p> <p><i>Grønne anskaffelser</i></p>	<p>Revisjonens vurderinger: Den generelle kommunerisikoen, kommunens investeringsplaner og tidligere undersøkelser av planlegging og gjennomføring av investeringsprosjekter, gjør at det etter revisjonens vurdering er en risiko innen hele dette området. Ettersom undersøkelsene ble gjennomført før, eller rett etter, etableringen av Lillestrøm kommune, er det etter revisjonens vurdering usikkert i hvilken grad kommunen har en god styring og kontroll på dette området.</p> <p>Grønne anskaffelser. Kommuner og andre offentlige innkjøpere skal ta miljøhensyn og fremme klimavennlige løsninger når de kjøper inn varer og tjenester. Kommunene skal bidra til å omstille Norge til et lavutslippssamfunn. Gjennom å stille miljøkrav i</p>	<p>Lav</p>

	sine innkjøp kan kommuner bidra til å påvirke og utvikle miljøvennlige løsninger i markedet.	
Oppfølging av sykefravær	<p>Andre innspill og vurderinger: En sentral utfordring i Lillestrøm kommune, som i de fleste andre kommuner, er å redusere sykefravær. Kommunedirektøren peker på at sykefraværet i Lillestrøm er under gjennomsnittet, men det krever kontinuerlig og hardt arbeid å håndtere.</p> <p>Sykefravær er et komplekst felt som bestemmes av mange ulike faktorer på ulike nivå, og som påvirker hverandre på ulike måter, og med ulik styrke.</p> <p>Høyt sykefravær kan få store konsekvenser, både for den enkelte ansatte, for kommunen som tjenesteyter og for samfunnet for øvrig. Sykefravær er en faktor som fort kan påvirke tjenestenivået, spesielt i de yrkene som er knyttet til helse- og omsorg og oppvekst.</p> <p>Sykefravær har en økonomisk og administrativ kostnad, og en reduksjon av sykefraværet vil ha betydning på flere nivå: det vil kunne gi positive utslag på kommuneøkonomien og på kontinuiteten og kvaliteten på tjenestene som tilbys innbyggerne, samt på arbeidsmiljø og trivsel i den enkelte virksomhet.</p> <p>Det kan være aktuelt å undersøke kommunens systematiske arbeid med forebygging og oppfølging av sykefravær.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontrollutvalget har nylig gjennomført en revisjonsundersøkelse om innkreving og føring av refusjon av sykepenges fra NAV. 	

Lenker til:

[Risiko- og vesentlighetsvurdering for Lillestrøm kommune](#)

[Revisjonens presentasjon av risiko- og vesentlighetsvurdering](#)

[Orientering fra kommunedirektøren om kommunen og aktuelle risikoområder](#)

[Orientering fra hovedtillitsvalgte om aktuelle risikoområder](#)

Økonomi/budsjett

Kontrollutvalget har 1600 timer tilgjengelig for forvaltningsrevisjon, noe som innebærer at utvalget kan bestille omtrent tre til fire forvaltningsrevisjoner i året, avhengig av bestillingenes omfang.

Rapportering

Kontrollutvalget rapporterer resultatene av sitt arbeid til kommunestyret. Dette innebærer at den enkelte forvaltningsrevisjon sendes fortløpende til kommunestyret.

Kontrollutvalget følger opp forvaltningsrevisjonsrapportene etter ca. ett år, og rapporterer om hvordan kommunen har fulgt opp i årsrapporten, eventuelt i egen sak.

Rullering av planen

Denne planen er utarbeidet med tanke på forvaltningsrevisjon i kommende 4-årsperiode (2024-2028). I tillegg til løpende vurdering av planen, vil kontrollutvalget vurdere om den bør revideres etter 2 år.

Kontrollutvalget ber kommunestyret om fullmakt til å fravike de vedtatte prioriteringene i planen basert på slike vurderinger, eller hvis andre forhold tilsier det.

Plan for eierskapskontroll 2024 - 2028

Innledning

Stadig mer av den kommunale virksomheten er organisert utenfor den ordinære kommunale forvaltningen. Dette kan være aksjeselskaper, interkommunale selskaper eller interkommunalt samarbeid.

Dette kan være en utfordring for folkevalgt styring, innsyn og kontroll, fordi de ligger utenfor kommunestyrets direkte styring og kommunedirektørens internkontroll. Hvordan kommunestyret forvalter eierskapene sine, er viktig for å sikre kvalitet på tjenester og god forvaltning av kommunens verdier. God forvaltning av eierskapene er også viktig for kommunens omdømme. Formålet med eierskapet og eventuelle prinsipper for hvordan eierstyringen utøves, er et godt utgangspunkt for kontrollutvalget når de skal påse at eierskapene forvaltes i tråd med kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Eierskapskontroll er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Dette er relativt sett en enklere kontroll en forvaltningsrevisjon, og krever mindre ressurser.

En nærmere undersøkelse av eller i et selskap, med henblikk på å vurdere eksempelvis selskapets tjenester eller organisasjon, er ikke eierskapskontroll, men forvaltningsrevisjon. En slik undersøkelse bør eventuelt komme frem i planen for forvaltningsrevisjon.

Ved gjennomføring av eierskapskontrollen vil det være relevant å vurdere oppgaven opp mot kommunens eierskapsmelding. Kommunen skal minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret selv.

[Kommunestyret eierskapsmelding kan lastes ned her](#) . Her finner du også en oversikt over Lillestrøm kommunes eierinteresser og samarbeid.

Aktuelle temaer

Revisjonens vurdering er at selskapsorganisering gir generelt og i seg selv en risiko. Selskapene er på armlengdes avstand fra ordinær politisk og administrativ styring. Samtidig har kommunestyret ansvar for kommunens samlede virksomhet, noe som også omfatter tjenester som er organisert i selskaper. Grunnleggende forståelse av selskapsorganisering og god rolleforståelse knyttet til eierstyringen blir dermed vesentlig.

Revisjonen har gjennomført flere eierskapskontroller i enkeltselskaper på Romerike. Kontrollene sjekker ut om grunnleggende krav til eierstyring er oppfylt, som regel med utgangspunkt i KS sine anbefalinger om god eierstyring. Gjennomgående er erfaringen at grunnleggende krav til eierstyring er på plass. I tillegg er det gjennomført eierskapskontroller på særskilte områder, som omfatter flere selskaper, av samfunnsansvar og styrevalgprosesser.

Det kan være grunn til å vurdere om undersøkelser i selskaper i større grad bør gjennomføres som forvaltningsrevisjoner, noe som gir mulighet til å undersøke nærmere selskapenes virksomhet, eventuelt en kombinasjon av eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Det kan også være grunn til å innrette undersøkelsene mot særskilte områder og temaer. En forvaltningsrevisjon i selskaper kan være fornuftig å gjennomføre i samarbeid med de øvrige eierkommunene av selskapet. Da kan flere dra nytte av undersøkelsen og samtidig dele på kostnaden ved gjennomføringen.

Aktuelle temaer med generell vesentlighet og risiko kan være:

- Etikk, antikorrupsjon og åpenhet
- Miljø og bærekraft (f.eks. avfallsselskaper)
- Arbeidsmarkedsbedrifter
- Kompliserte organisasjons- og eierstrukturer (f.eks. «indirekte eierskap»)

Rullering av planen

Denne planen er utarbeidet med tanke på eierskapskontroll i kommunestyre-perioden. I tillegg til løpende vurdering av planen vil kontrollutvalget vurdere om den bør revideres etter 2 år.